

Skibet i Vorbasse kirke

Af Ejnar Mathiasen.

Ved at studere kirkeskibe i Ribe Amts Årbog 1958 faldt jeg over den korte oplysning, der fandtes om kirkeskibet i Vorbasse kirke, side 367.

Den lyder i sin korthed som følger: »Vorbasse, Slaugs Herred. Bark »Mette Marie«, 90 cm. Bygget af Styrmand Aage Just, Esbjerg; givet af Snedkermester N. M. Nielsen, Esbjerg (Mindegave). Ophængt Aug. 1932«.

Hvem er den snedkermester, og hvem er den, som skal mindes ved denne gave. Det var de tanker, som optog mig.

De første henvendelser til nuværende præst K. E. Jacobsen og pastor Bitsch, der var præst i Vorbasse 1932, m. fl. var resultatløse; jeg blev da klar over, at skulle jeg have noget ud af mine undersøgelser, skulle det være hos ældre mennesker.

På De gamles Hjem i Vorbasse kunne Kristine Madsen, som er født 28. jan. 1886, lede mig på sporet. Hun var i kirke den søndag, skibet blev hængt op, og fortalte, det var en mindegave for gårdejer, sognefoged Niels Nielsens hustru Mette Marie Nielsen, Nebel, Vorbasse. Mette Marie Nielsen, i daglig tale »Mæt Marie«, er født i Hejnsvig sogn, hun var en god kvinde, der tog gæstfri og venlig imod de mange mennesker, som kom i hjemmet. Hun var en opofrende moder for de fire børn, der voksede op i ægteskabet, to drenge og to piger.

Sønnen N. M. Nielsen, som skænkede kirkeskibet,

havde først bopæl i Vejen, men siden i Esbjerg. Sønnen Niels Hansen Nielsen blev landinspektør og var bosat i Grindsted. Datteren Anna blev gift med børnebogsforfatteren lærer Høpke og fik deres hjem i Thy. Datteren Kristine blev gift med bygmester N. Pedersen, Tjæreborg, det var hans andet ægteskab, hun døde også før sin mand, og han berettede ved hendes begravelse, at hendes kiste kunne være blevet bisat i samme grav som hans første hustru ved at blive sænket ned ovenpå, men senere enedes de om, at hun stedes til hvile i forældrenes gravsted på Vorbasse kirkegård; det skete 22. febr. 1955.

Mette Marie var født 10. dec. 1845 og døde 28. marts 1921. Også hendes fire børn er nu lagt i deres grave, spredt forskellige steder i landet.

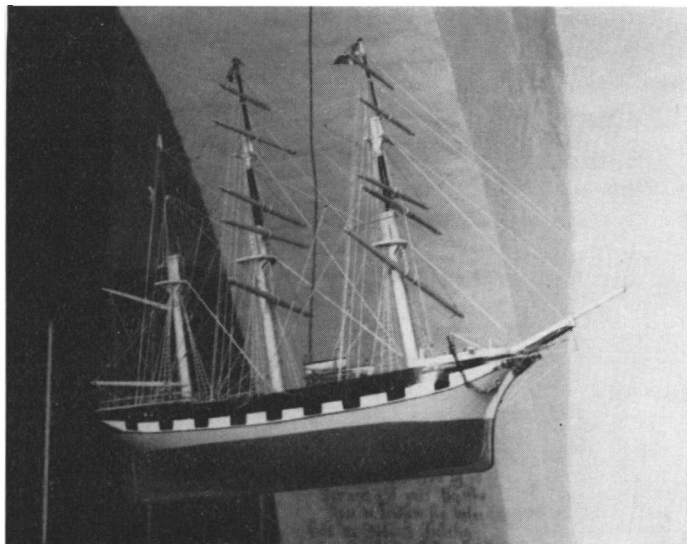
Elleve år efter moderens død blev det smukke kirkeskib så ophængt af en søn, som på denne måde søgte at ære sin kære moders minde i Vorbasse menighed.

Dette kirkeskib skal sammenligne vort liv med den sejlads, vi er ude på fra dåben til graven. I et menneskes liv kan være mange omskiftelser, medgang, modgang, glæde og sorg, tryghed og uro, livet kan være som et stormvejr, og der kan være dage med solskin, men gennem det alt sammen gælder det om at komme godt i havn.

Det er også derfor, vi pynter vore kirker med disse skibe for derigennem at minde menigheden om den farefulde sejlads vort liv er på vandringen fra vuggen til graven.*) Ved kirkens hovedrestauration i 1965-66 blev kirkeskibet malet op og påsat nyt snoretræk.

---

*) Måske falder meningen med kirkeskibet dog sammen med oldkirkens tankegang, når man dengang gav kirkerummet for menigheden navnet skibet, for at det skulle symbolisere, at kirken er et frelsende skib som Noahs ark eller skibet med Jesus på Gezaret sø.

Vi skal nu høre lidt om Mette Maries mand sognefoged Niels Nielsen, Nebel, Vorbasse, der overtog gården »Skovgård« 1877, der dengang havde et areal på 234 ha.¹⁾ N. Nielsen var noget af en original, han færdedes altid til fods, med stok i hånden, med træsko på og med blankskygget kasket, og så gik han lige efter det mål, han havde sat sig, over stok og sten uden at tage hensyn til vej eller sti. Der var dengang endnu »fri bane« over marker og heder, næsten uden naturlige eller kunstige hindringer.

Han regnede det ikke for noget til fods at tilbagelægge den lange vej til Brørup, Holsted, Grindsted og flere steder. Der var dengang dagvogn fra Vorbasse til Lunderskov, der var poststation. Trolldhedebanen kom først i 1918, og der blev så bedre forbindelser til omverdenen. N. Nielsen blev født i Nebel 29. feb. 1848, døde samme sted 25. sept. 1914, 66 år.

Han tilsluttede sig »Indre Mission«. Da man i 1890 skulle have en ny præst i Vorbasse, henvendte man sig til indremissionær Jens Holt i Taulov, om han kunne anbefale en god og egnet mand. Det blev den 24-årige teologiske kandidat Tage Jensen, København. Samtidig søgte sognets grundtvigianere at få cand. teol. Plesner, Askov, kaldet,²⁾ det var før man fik menighedsråd.

To af pastoratets missionsmænd husmand Peder Grove Vingborg, Hejnsvig, og sognefoged, sognerådsformand Niels Nielsen, Nebel, tog til København og udvirkede, at Tage Jensen blev kaldet, skønt han knap nok opfyldte aldersbetingelsen.³⁾

Et træk fra besøget hos kirkeministeren skal lige med. Det var ved denne lejlighed, N. Nielsen imponerede ministeren ved midt under audiensen at trække sine støvler af og sætte sig hen til kakkellovnen med disse ord: »A fryser om mine fødder!« Det var ganske naturligt for N. Nielsen, sådan gjorde han i Vorbasse.⁴⁾

Et indtryk fra N. Nielsens skrivemåde på velkomsten til pastor Tage Jensen efter dennes ankomst til Vorbasse: »Velærværdige Hr. Pastor Tage Jensen, Vorbasse! Jeg skal herved ikke undlade at byde Dem inderlig og hjertelig velkommen her til Pastoratet, og det er og har været min inderlige og hjertelige Bøn for Dem, at den saa vigtige Gerning, De skal forestaa, maa blive til Guds Ære og manges sande Velfærd og Dem selv til Velsignelse. Med en hjertelig Hilsen fra mig og min Hustru, Deres i Herren hengivne og forbundne Broder«.

*Niels Nielsen.*⁵⁾

I hjemmet viste N. Nielsen ikke megen ærbødighed for maden, han satte sig til bordet med sin blankskyggede kasket på, hans morgenmad bestod af to blødkogte æg og en portion mælk og brød, mælken lunken

lige fra koen og brødet brudt i små stykker puttet i mælken.

Ved gilder, bryllupper og begravelser og lignende, kunne N. Nielsen gå til frokost, før man tog til kirken, for derefter at gå hjem og arbejde ved forskellige ting, medens de øvrige indbudte tog til kirke. Når man så senere samledes til middagen, kom N. Nielsen igen og kunne gøre et godt indhug i de gode madvarer, der blev

sat frem, f. eks. kunne han godt, når syltetøjet blev budt rundt, spise af skålen og tømme den, sådan var han, og sådan kendte de ham.⁶⁾

Han var en sognekonge, agtet og æret af alle, en karakteristisk jysk hedebonde – høj af vækst – lidt foroverbøjet – med dybe, blanke, udtryksfulde øjne. Lynsnar til hurtigt og præcis at finde kernen i ethvert problem, han kom til at stå overfor, derfor udmærket egnet til at sidde i sognerådet, hvis højagtede formand han gennem adskillige år var, såvel som til at forestå sparekassen, som havde kontor hos ham i Nebel den første og tredje lørdag i hver måned fra 9–11 om formiddagen.

N. Nielsen var i besiddelse af en ikke ringe medfødt juridisk sans, skønt han aldrig havde besøgt andet end landsbyskolen. Fra en vid omkreds søgte folk til ham, for at han skulle ordne deres ejendomshandler, skrive deres skøder, ordne deres lån om; han var i besiddelse af ubestikkelig pålidelighed og ærlighed i alle penge-sager og nød derfor i høj grad sine medborgeres tillid og agtelse. Man følte sig overbevist om, at når sognefogeden havde ordnet en sag, var det gjort på bedste måde.

En ung skriver, han havde, og som siden efter Niels Nielsens død fortsatte dennes sagførervirksomhed, beretter, at alt skrivearbejde skulle gøres færdig samme dag, intet blev lagt hen, om så klokken blev et om natten.⁷⁾

Da han som sognefoged ikke så sjældent stod overfor at skulle inddrive skatter og afgifter ved udpantning, skød han det ofte ud så længe som muligt og lagde ikke sjældent pengene ud af sin egen lomme som et forskud, indtil vedkommende ved lejlighed senere så sig i stand til at udrede beløbet.⁸⁾

Da N. Nielsen i 1877 som 29-årig overtog gården efter faderen, Niels Madsen, var der 234 ha, men

N. Nielsen frasolgte samme år 3 parceller på tilsammen 59 ha og i 1901 én på 17 ha.⁹⁾

På gården var to faste karle og skriveren, der skulle hjælpe ved landbrugsarbejdet, når der ikke var kontorarbejde; der var 8 køer, ungvæg, svin og får.

Når folk kom og ville låne penge i sparekassen, blev de sat i arbejde, de skulle tage N. Nielsens arbejde, enten det var at køre møg, korn eller hø, i foråret enten harve eller pløje. Arbejdet måtte ikke sinkes, fordi én kom og ville låne 100 kr. eller mere i sparekassen.

Når han var i kirke, og der var offergang, tog han sin snørepung op og raslede godt med mønterne, inden han styrede sin gang op til alteret og lagde sin gave uden at skele til højre eller venstre.

Han gik altid i træsko, ved vintertid med sne kunne han komme ind i stuen med store sneklatter under disse, han satte sig så med benene ind under kakkelovnen til sneen faldt af, og disse sneklatter samlede han så op og smed dem ind i kakkelovnen, det kunne ske både hjemme og ude hos folk, hvor han kom, hans opførsel var den samme over for en husmand som en gårdmand, der var ingen personsanseelse.¹⁰⁾

Forhenværende gårdejer Niels Hansen Nielsen, Vorbasse, begyndte tidligt handel med husdyr og lånte som startkapital 1000 kr. ved Niels Nielsen i Nebel Sparekasse. Disse penge var imidlertid snart brugt, det indså Niels Hansens fader Gregers Nielsen, Vorbasse, og han talte med Niels Nielsen i Nebel om, at hvis knægten kom igen og ville låne penge, måtte Niels Nielsen ikke låne ham flere, for, som Gregers Nielsen sagde, kunne knægten så måske blive fornuftig og give sig til at arbejde igen.

Niels Hansen Nielsen prøvede så igen, da midlerne var sluppet op, om der var mulighed for et nyt lån på 2000 kr. i Nebel Sparekasse. Dertil svarede N. Nielsen,

Skibet i Vorbasse kirke

det kan du godt, hvis du kan få din fader som kautionist. Så vidste Niels Nielsen der var lukket af, og han havde givet et pænt og høfligt svar på henvendelsen.¹¹⁾

Kildehenvisninger.

1) Vorbasse – et hedesogns historie, 1963, side 84. 2) do, side 280. 3) do, side 280. 4) Poul Nedergaard: »En dansk Præste- og Sognehistorie for Slaugs Herred«, side 28. 5) Ribe Stifts Aarbog, 1944, side 49. 6) Kreditforeningsrepræsentant Chr. Hansen Pedersen, Nebel, Vorbasse. 7) Johs. Madsen, Vorbasse, fhv. landpost og skriver hos Niels Nielsen, Nebel. 8) Ribe Stifts Aarbog, 1944, side 51. 9) Vorbasse – et hedesogns historie, 1963, side 84. 10) Chr. Hansen Pedersen, Nebel. 11) Meddelt af Niels Hansen Nielsen.